

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 213/2019
(Ατομική)**

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. 5475/4-7-2019 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ερώτημα: Ερωτάται εάν είναι δυνατή κατά νόμο η επανεγγραφή στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Επιστημών Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, μετά την αποφοίτησή της από τη Σχολή Αστυφυλάκων, ενδιαφερόμενης, τέως φοιτήτριας του Τμήματος αυτού, από το οποίο διεγράφη, προκειμένου να εγγραφεί στη Σχολή Αστυφυλάκων.

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με το ανωτέρω έγγραφο του ερωτήματος, το οποίο υποβλήθηκε κατόπιν της 13/8-5-2019 (θέμα 42ο) απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Επιστημών Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, διατυπώνονται νομικοί προβληματισμοί ως προς τη δυνατότητα επανεγγραφής στο Τμήμα, ως προπτυχιακής φοιτήτριας, της Α.Τ., η οποία εισήχθη στο Τμήμα αυτό κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και, κατόπιν της από 11-9-2015 αίτησής της, διεγράφη απ' αυτό, με το 210/11-9-2015 αποφοιτήριο, προκειμένου να εγγραφεί στη Σχολή Αστυφυλάκων, στην οποία εισήχθη με το σύστημα του 10%, από την οποία έχει ήδη αποφοιτήσει. Το έγγραφο του ερωτήματος συνοδεύεται από τις 4312/20-3-2019 και 1017/20-3-2019 αιτήσεις της ενδιαφερόμενης προς τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου και προς τη

Συνέλευση του Τμήματος, αντίστοιχα, με τις οποίες αυτή, επικαλούμενη ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013 επέτυχε την εισαγωγή της στη Σχολή Αστυφυλάκων, με το σύστημα του 10%, πλην όμως, λόγω της νομοθετικής αναστολής των προσλήψεων, ενεγράφη σ' αυτήν κατά το 2015, ενώ, μέχρι την εγγραφή της στη Σχολή Αστυφυλάκων, εξεπλήρωσε όλες τις ακαδημαϊκές της υποχρεώσεις στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., αναλαμβάνοντας μαθήματα και πέραν του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών, ότι κλήθηκε να εγγραφεί στη Σχολή Αστυφυλάκων κατά τον Σεπτέμβριο του 2015 και εξ αυτού του λόγου αναγκάστηκε να διαγραφεί από το Τμήμα Ο.Δ.Ε. και ότι κατά τη διαγραφή της βρισκόταν στο 3ο έτος των σπουδών της στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., έχοντας εξεταστεί επιτυχώς στα 48 από τα 51 μαθήματα, που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου της, ζητά την επανεγγραφή της στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., προκειμένου να ολοκληρώσει τις σπουδές της, με την εξέτασή της στα τρία (3) υπολειπόμενα για τη λήψη του πτυχίου μαθήματα, προβάλλοντας ότι, εφόσον αποφοίτησε ήδη από τη Σχολή Αστυφυλάκων, δεν τίθεται ζήτημα παράλληλης φοίτησής της σε δύο Ανώτατα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ότι, η άρνηση ικανοποίησης του αιτήματος επανεγγραφής της στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., ενόψει των προβαλλομένων προσωπικών της χαρακτηριστικών, πραγματικών περιστατικών και ειδικών συνθηκών, παραβιάζει τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματά της στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς της (άρθρα 5 και 16 του Συντάγματος) και αντίκειται στις αρχές της επιείκειας, της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου. Επισημαίνεται δε, ότι η ενδιαφερόμενη είχε υποβάλει και την 1482/11-7-2017 αίτηση επανεγγραφής της στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., η οποία απορρίφθηκε με την 2/13-9-2017 (θέμα 21ο) απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος αυτού.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στα άρθρα 5 παρ. 1, 16 παρ. 4 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως η παράγραφος 1 του άρθρου 25 αντικαταστάθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 5: «1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. 2.....».

Άρθρο 16: «4. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια.....».

Άρθρο 25: «1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους.....Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

3. Στο άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, το οποίο κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 (Α' 256), ορίζεται ότι «Ουδείς δύναται να στερηθή του δικαιώματος όπως εκπαιδευθή».

4. Στα άρθρο 33 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), ορίζονται τα ακόλουθα: «4. Οι φοιτητές μπορούν, ύστερα από αίτηση τους προς την κοσμητεία της σχολής τους, να διακόψουν τη φοίτησή τους. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζεται η διαδικασία διαπίστωσης της διακοπής της φοίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση και ο μέγιστος χρόνος της διακοπής, καθώς και η δυνατότητα της κατ' εξαίρεση υπέρβασης του χρόνου αυτού. Η φοιτητική ιδιότητα διακόπτεται προσωρινά κατά το χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας. 5.....12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος σπουδών όταν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα σπουδών και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων. 13.....».

5. Στο άρθρο 2 παρ. 9 του ν. 1771/1988 «Τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος εισαγωγής σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις» (Α' 71), ορίζεται ότι: «9. Φοιτητές ή σπουδαστές σχολών ή τμημάτων σχολών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ημεδαπής, που μετά από συμμετοχή τους σε γενικές εξετάσεις εισάγονται σε άλλη σχολή ή τμήμα σχολής, δεν μπορούν να εγγραφούν στη νέα σχολή ή τμήμα εάν

προηγούμενως δε διαγραφούν με αίτησή τους από τη σχολή ή το τμήμα όπου ήδη είναι γραμμένοι. Σε αντίθετη περίπτωση η εγγραφή στη νέα σχολή ή τμήμα είναι άκυρη. Η διαγραφή τους από τη σχολή ή το τμήμα στο οποίο ανήκαν διαπιστώνεται με βεβαίωση της σχολής ή του τμήματος αυτού».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

6. Με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 9 του ν. 1771/1988 θεσπίζεται η απαγόρευση της παράλληλης εγγραφής φοιτητών σε περισσότερες της μιας σχολές ή τμήματα σχολών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας. Ειδικότερα, με τη διάταξη αυτή τίθεται ως προϋπόθεση για την εγγραφή ορισμένου προσώπου σε σχολή ή τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μετά από επιτυχία του στις γενικές εξετάσεις, η προηγούμενη διαγραφή του από τη σχολή ή το τμήμα, στο οποίο είναι ήδη εγγεγραμμένος, λαμβανομένου υπόψη ότι, όπως γίνεται παγίως δεκτό, με βάση τη διάταξη αυτή, σε κάθε φοιτητή ή σπουδαστή αντιστοιχεί μία και μόνη θέση σε σχολή ή τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕΘΑΘ. 3289/2005, 644/2006, 1932/2009, 97/2012, 2307/2014, ΝΣΚ 122/2018). Κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, η διαγραφή αυτή, κατ' αντίθεση με τη διακοπή φοίτησης που προβλέπεται με τη διάταξη του άρθρου 33 παρ. 4 του ν. 4009/2011, είναι οριστική. Επομένως, μετά τη διαγραφή φοιτητή από ορισμένη σχολή ή τμήμα κατόπιν αίτησής του, προκειμένου να φοιτήσει σε άλλη σχολή ή τμήμα όπου εισήχθη μετά από επιτυχία κατά τις γενικές εξετάσεις, δεν είναι πλέον δυνατή η επανεγγραφή του στη σχολή ή τμήμα, από το οποίο διαγράφηκε, μετά την αποφοίτησή του από τη σχολή ή το τμήμα στο οποίο εισήχθη μεταγενεστέρως. Τούτο δε, δεν έρχεται σε αντίθεση με τη δυνατότητα που υπάρχει, κατά την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 15 του ν. 3404/2005), για εγγραφή σε ορισμένη σχολή ή τμήμα πτυχιούχων άλλων σχολών ή τμημάτων, με ή χωρίς κατατακτήριες εξετάσεις, διότι, στην περίπτωση αυτή, η εγγραφή γίνεται μέσα στο όριο του οριζόμενου από το νόμο ποσοστού των πτυχιούχων άλλων σχολών που μπορούν να εγγραφούν και, έτσι, δεν ανατρέπεται ο

προγραμματισμός των σπουδών και δεν προκαλείται πτώση του επιπέδου αυτών, που πρέπει να είναι υψηλό, με την εγγραφή μη προσδιορισμένου εκ των προτέρων αριθμού πτυχιούχων άλλων σχολών, ακόμη και αν οι πτυχιούχοι αυτοί επανεγγράφονται μετά από προγενέστερη διακοπή των σπουδών τους προκειμένου να φοιτήσουν σε άλλη σχολή ή τμήμα (ΑΔ ΗΟΚ ΣΤΕ 1309/2008 7μελούς, ΔΕΦΑΘ. 2019, 2882, 2894, 3289/2005, 604/2006, 1932/2009, 97/2012, 2307/2014, ΔΕΦΘεσ. 1767/2006, 548/2008, ΝΣΚ 81, 191, 260, 473/2011).

7. Εξάλλου, όπως γίνεται παγίως δεκτό, στην περίπτωση κατά την οποία φοιτητής ή σπουδαστής σχολής ή τμήματος σχολής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής, ο οποίος διαγράφηκε, προκειμένου να φοιτήσει σε άλλη σχολή ή τμήμα όπου εισήχθη μετά από επιτυχία στις γενικές εξετάσεις, και επιδιώκει την επανεγγραφή του μετά την αποφοίτησή του από τη σχολή ή το τμήμα όπου εισήχθη μεταγενεστέρως, δεν παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 του Συντάγματος) με τον κατά το άρθρο 2 παρ. 9 του ν. 1771/1988 αποκλεισμό της επανεγγραφής του στη σχολή ή τμήμα από όπου διαγράφηκε, αφενός μεν διότι η διαγραφή του από τη σχολή ή τμήμα, όπου είχε εισαχθεί αρχικά, οφείλεται σε δική του πρωτοβουλία, προκειμένου να εγγραφεί σε άλλη σχολή ή τμήμα της επιλογής του, αφετέρου δε διότι ο αποκλεισμός αυτός είναι αναγκαίος και δικαιολογείται από την επιδίωξη της εύρυθμης λειτουργίας των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την αποφυγή της ανατροπής του προγραμματισμού των σπουδών και της πτώσεως του επιπέδου αυτών, που πρέπει να είναι υψηλό, με την εγγραφή σ' αυτά απρόβλεπτου αριθμού πτυχιούχων άλλων σχολών (ΣΤΕ 1309/2008 7μελούς), συνακολούθως δε, δεν τίθεται ζήτημα παραβίασης του δικαιώματος στην εκπαίδευση και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, κατ' άρθρα 16 παρ. 4 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος (ΔΕΦΑΘ. 2019, 2882/2005, 2894, 3289/2005, 1932/2009).

8. Περαιτέρω, όπως γίνεται παγίως δεκτό, οι αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της χρηστής διοίκησης εφαρμόζονται σε διοικητικές πράξεις διακριτικής ευχέρειας και όχι δέσμιας αρμοδιότητας και, συνεπώς, εφόσον, κατ' εφαρμογή της ρητής και σταθερής από το 1988 ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 1771/1988, δεν είναι κατά νόμο δυνατή η διατήρηση της φοιτητικής ιδιότητας σε περισσότερες σχολές ή τμήματα σχολών και η

επανεγγραφή σ' αυτά (πρβλ. ΔΕΦΑΘ. 2019, 2882, 2894/2005, ΔΕΦΘεσ. 1767/2006), δεν τίθεται ζήτημα της προβαλλόμενης από την ενδιαφερόμενη παράβασης της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (ΣτΕ 3582/2010, 4621/2011, 5420/1012, 309, 316-318/2015) και της χρηστής διοίκησης (ΣτΕ 5420/2012, 2779, 4923/2013, 2349, 29823, 3228/2014, 309, 316-318/2015) από τον, κατά δέσμια αρμοδιότητα των οργάνων του Πανεπιστημίου, αποκλεισμό της επανεγγραφής της στο Τμήμα Ο.Δ.Ε., η εφαρμογή δε, παρά το νόμο, της αντίθετης εκδοχής, θα συνιστούσε παράβαση της αρχής της νομιμότητας της διοικητικής δράσης (ΔΕΦΑΘ. 3289/2005, 644/2006).

9. Επισημαίνεται, τέλος, ότι η ως άνω διάταξη του άρθρου 2 παρ. 9 του ν. 1771/1988, εφαρμόζεται και στους εισαγόμενους στη Σχολή Αστυφυλάκων, κατ' εφαρμογή της οποίας, εξάλλου, διεγράφη η ενδιαφερόμενη, κατόπιν αίτησής της, από το Τμήμα Ο.Δ.Ε., προκειμένου να εγγραφεί στη Σχολή Αστυφυλάκων, η οποία εντάσσεται στην τριτοβάθμια ανώτερη εκπαίδευση, όπως τούτο προκύπτει από το άρθρο 38 παρ. 3 και 4 του ν. 4249/2014 (Α' 73), κατά το οποίο: «3. Η Αστυνομική Ακαδημία συγκροτείται από το Επιτελείο της και τις ακόλουθες Σχολές: α. Σχολή Αστυφυλάκων Ελληνικής Αστυνομίας, β., γ., δ. ... 4. Η Σχολή Αστυφυλάκων Ελληνικής Αστυνομίας ανήκει στην ανώτερη βαθμίδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτή ορίζεται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις και παρέχει ισότιμη εκπαίδευση και χορηγεί ισότιμα πτυχία, προς εκείνα που χορηγούνται από τα αντίστοιχα επιπέδου εκπαιδευτικά Ιδρύματα.....» (βλ. και άρθρο 1 του π.δ. 352/1995, Α' 187), και από το άρθρο 4 του ν. 4186/2013 (Α' 193), το οποίο, τιτλοφορούμενο «Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποφοίτων Γενικού Λυκείου», ορίζει στην παράγραφο 1 τον τρόπο εισαγωγής σπουδαστών στο πρώτο έτος σπουδών των εκεί αναφερόμενων σχολών ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας, στην οποία υπάγεται, κατά το ως άνω άρθρο 38 παρ. 3 του ν. 4249/2014 και το άρθρο 2 του π.δ. 352/1995, η Σχολή Αστυφυλάκων (πρβλ. ΔΕΦΑΘ. 2882, 2894, 3289/2005, 621, 644/2006, 2307/2014, ΔΕΦΘεσ. 1767/2006 κ.α.).

Απάντηση

10. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, η απάντηση επί του τεθέντος ερωτήματος είναι ότι δεν επιτρέπεται κατά νόμο η επανεγγραφή στο Τμήμα

Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Επιστημών Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, μετά την αποφοίτησή της από τη Σχολή Αστυφυλάκων, της ενδιαφερόμενης Α.Τ., téως φοιτήτριας του Τμήματος αυτού, από το οποίο διεγράφη κατόπιν αίτησής της, προκειμένου να εγγραφεί στη Σχολή Αστυφυλάκων.

Θεσσαλονίκη, 5 Νοεμβρίου 2019

Ο Γνωμοδοτών

Θωμάς Ι. Καζάκος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Γίνεται απόδειξη:

Θεσσαλονίκη

11-11-2019

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

ΕΚ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ